

DO ŠKOLY PO VLASTNÝCH – ZŠ Ladislava Novomeského, Lučenec

Záverečná Správa

Mapovanie, mapa kritických bodov a návrh možných opatrení

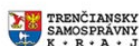
10. november 2025

Vypracovala: Mgr. Nikola Benková, PhD.

Projekt LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia (LIFE18 IPE/SK/000010) podporila Európska únia v rámci programu LIFE.

Vyjadrené názory a stanoviská sú výlučne názormi autora/autorky/autorov a nemusia nevyhnutne odrážať názory Európskej únie alebo CINEA. Európska únia ani orgán poskytujúci grant za ne nenesú zodpovednosť.

Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu SR prostredníctvom Ministerstva životného prostredia SR.

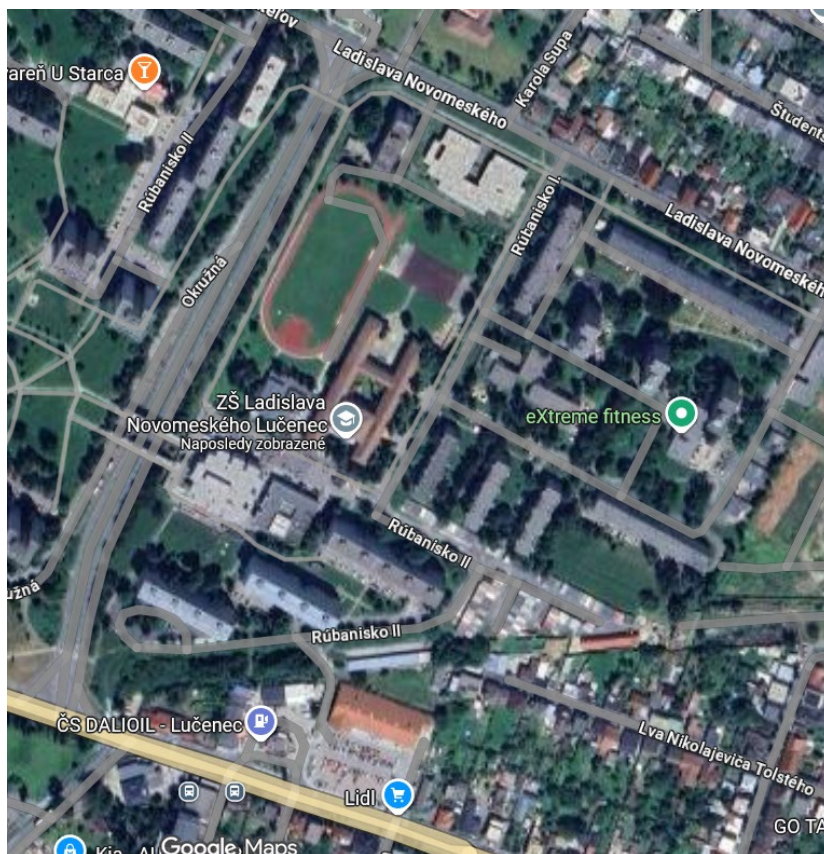

Úvod

Aktivita „Do školy po vlastných“ bola v ZŠ Ladislava Novomeského realizovaná v súvislosti s identifikáciou rizikových bodov, ktoré žiakom bránia v bezpečnom dochádzaní do školy udržateľnou formou dopravy, t. j. pešo alebo na bicykli.

Dopravná situácia pred ZŠ Ladislava Novomeského je najmenej priaznivá najmä v čase rannej špičky, kedy sa pred školou pravidelne tvoria dlhé kolóny, počas ktorých autá zastavujú tesne pred priechodom pre chodcov (v oboch smeroch), často na voľnobehu, čím dochádza ku kumulatívne nárastu množstva znečisťujúcich látok.

Oproti základnej škole je situovaná materská škola, čo sa podieľa na zintenzívňovaní dopravnej situácie v čase rannej aj poobednej špičky. V blízkosti sa nachádza aj poliklinika či fitness centrum. Najviac vyťažené ulice okolo školy sú Okružná ulica, ulica Ladislava Novomeského, Rúbanisko I. a Rúbanisko II (Obr. 1).

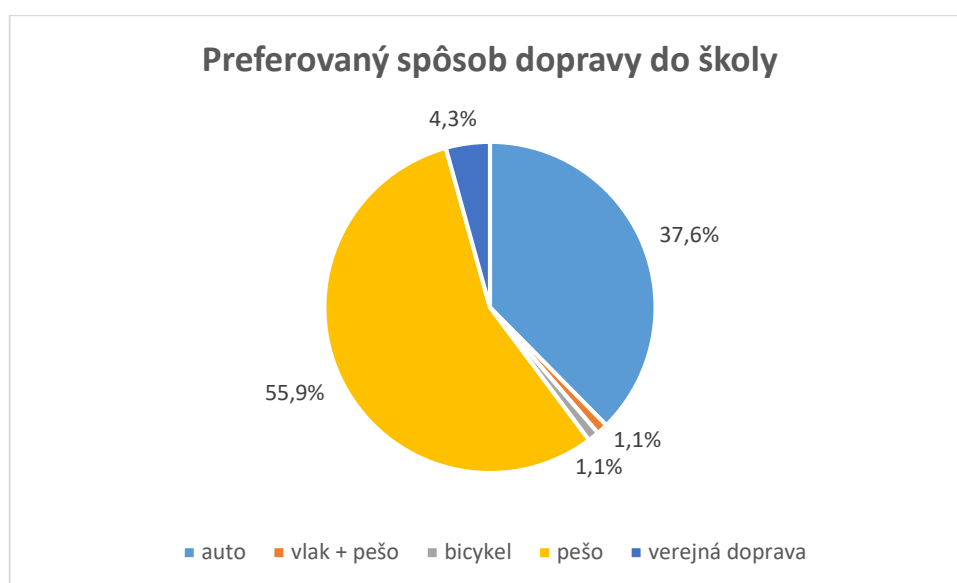
Obr. 1: Lokalita Rúbanisko a ZŠ Ladislava Novomeského.

Mapovanie

Pre naplnenie cieľov tejto aktivity boli dôležité stretnutia so žiakmi školy (5 tried z rôznych ročníkov, spolu cca 130 žiakov), dňa **20.05.2025**, počas ktorých sme mapovali školské okolie, a to s cieľom identifikovať rizikové body brániace v dochádzaní do školy pešo alebo na bicykli (napr. chodníky v nevyhovujúcom stave, nebezpečné priechody pre chodcov a pod.).

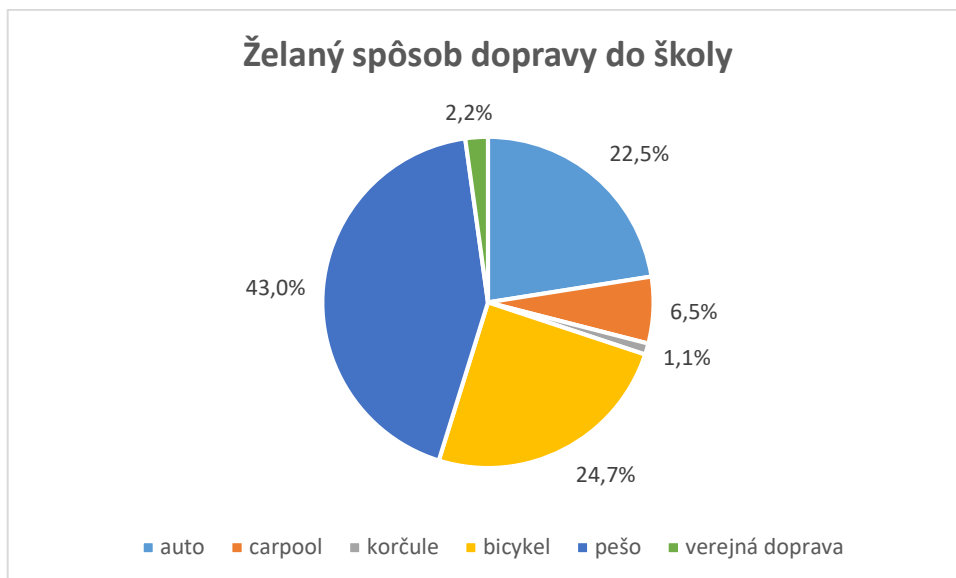
Okrem terénneho prieskumu, žiaci celej školy mohli vyplniť **online dotazník** prostredníctvom aplikácie edupage, ktorý vyplnilo približne 100 žiakov. Pýtali sme sa na ich spôsob prepravy do školy, bezpečnosť priestoru okolia školy a podmienky umožňujúce dochádzanie do školy pešo, na bicykli či verejnou dopravou. Mnohé odpovede nám pomohli aj pri navrhovaní vhodných opatrení. Z odpovedí vyplynuli nasledovné závery¹:

- najčastejšie sa do školy presúvajú pešo (Obr. 2);
- okrem pešieho spôsobu dopravy majú záujem dochádzať do školy aj na bicykli (Obr. 3);
- medzi hlavné dôvody, prečo nechodia do školy pešo, patrí okrem veľkej vzdialenosti bydliska od školy napr. aj zlá dostupnosť verejnej dopravy alebo nebezpečné miesta v okolí školy – ranné zápchy pri škole, neprehľadná organizácia dopravy, nevyhovujúci stav chodníkov a pod.;

Obr. 2: Preferovaný spôsob dopravy do školy žiakov ZŠ.

¹ Vyhodnotenie dotazníka v samostatnom dokumente.

Obr. 3: Želaný spôsob dopravy do školy žiakov ZŠ.

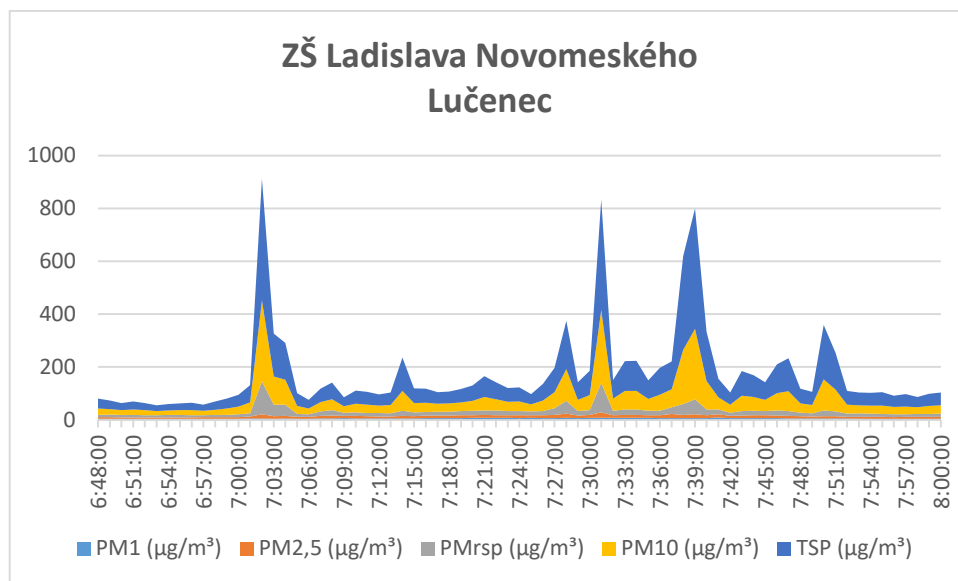
V rámci mapovania (Obr. 4) bola každá trieda (konkrétny ročník) rozdelená na tri menšie skupiny. Pred každým mapovaním okolia školy sme si vopred určili smery a okruhy, ktoré bude daná skupina analyzovať. Následne žiaci určovali problémové body (vyznačovaním kriedami priamo na cesty či chodníky, zaznačovaním do mapy okolia školy), ktoré im bránia v dochádzaní do školy neautomobilovou dopravou. O zistených negatívach sme následne spoločne diskutovali a snažili sa navrhnúť realizáciu vhodných opatrení, ktoré by prispeli k bezpečnejšiemu dochádzaniu žiakov do školy a **k upokojeniu dopravy na sídlisku Rúbanisko**.

Obr. 4: Mapovanie lokality Rúbanisko so žiakmi ZŠ Ladislava Novomeského.

Všetky identifikované zistenia z terénneho mapovania okolia školy bolo dôležité premietnuť do spoločnej školskej mapy. Na tomto vyhodnocovaní sa dňa **29.09.2025** zúčastnili vybraní žiaci, ktorí za svoje triedy sumarizovali identifikované rizikové body v nasledovných kategóriách: chodníky, priechody pre chodcov, cesty, križovatky, parkovanie áut, verejný priestor, cyklochodníky, iné (Obr. 8 – Obr. 15). **Tvorba pocitovej mapy** bola realizovaná počas Aktívneho dňa pri príležitosti Svetového dňa bez áut (22.09.2025). V rámci tohto podujatia prebiehalo v čase rannej dopravnej špičky **meranie prachových častíc** ručným senzorm. Najvyššie koncentrácie boli namerané v čase 7:27 – 7:51. Výsledky merania znázorňuje nasledovný graf (Obr. 5). Súčasne prebiehalo aj počítanie motorových vozidiel, ktoré pred školou odstavili, vyložili deti a vo väčšine prípadov nechali „bežať“ motor na voľnobeh (**84 %**). Aj tento fakt sa podpísal na náraste koncentrácií produkovaných prachových častíc.

Obr. 5: Výsledky merania prachových častíc v čase rannej dopravnej špičky.

Vytvorená **pocitová mapa** obsahuje **58 bodov**, ktoré boli žiakmi vyhodnotené ako rizikové v súvislosti s dochádzaním do školy.

Nasledovné zábery znázorňujú diskusiu o identifikovaných rizikových bodoch, námety žiakov realizovaných v okolí školy, ktoré by podporili udržateľné spôsoby dochádzania do školy a súčasne zlepšili kvalitu okolitého ovzdušia (Obr. 6).

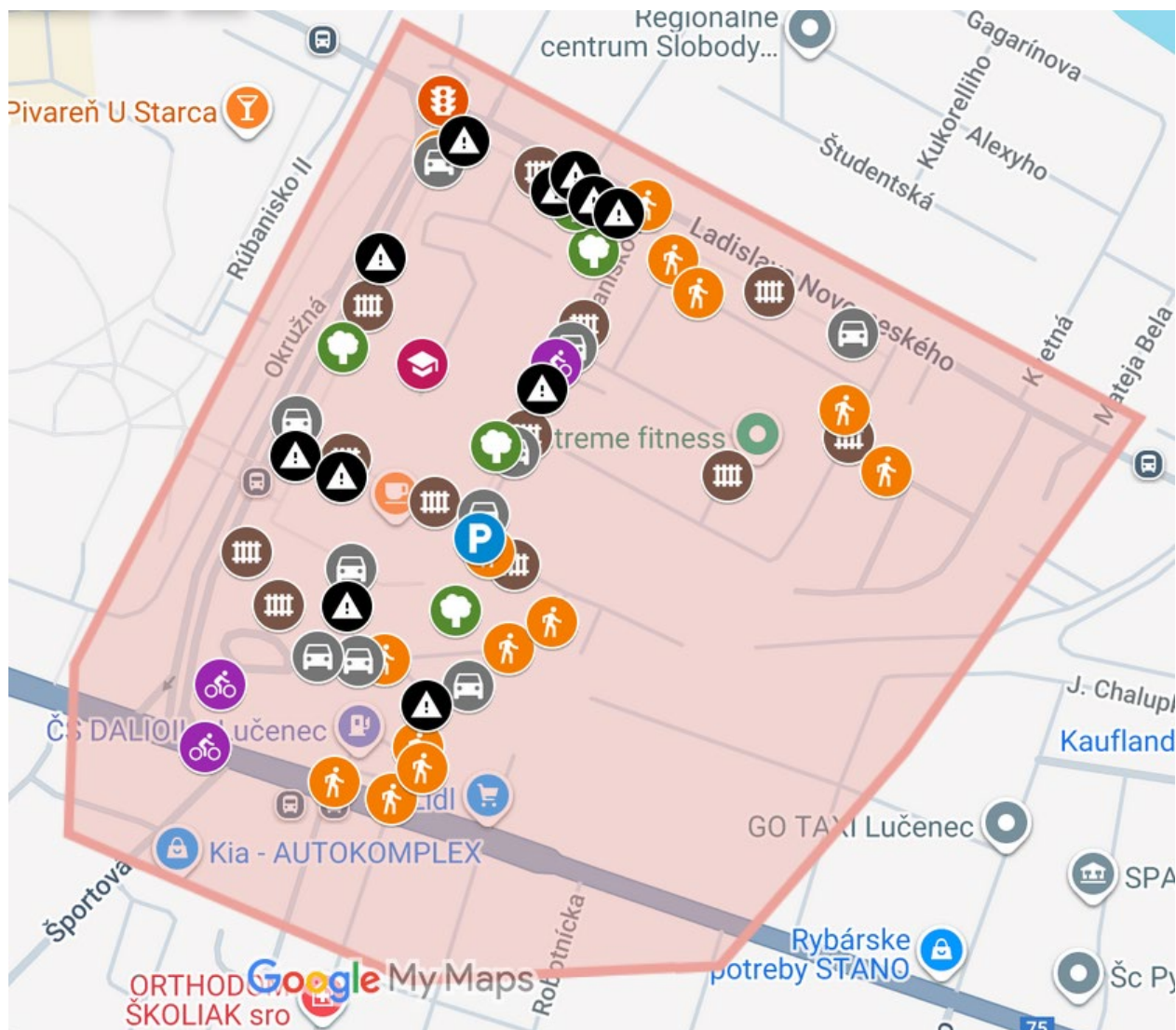

Obr. 6: *Diskusia o identifikovaných rizikových bodech a tvorba pocitovej mapy.*

Pocitová mapa

Vytvorená mapa s identifikovanými rizikovými bodmi (Obr. 7) neslúži len pre informovanie detí a ich rodičov, ale tieto informácie budú ďalej prezentované pred zástupcami školy, samosprávy, dopravnej a mestskej polície. Získané poznatky môžu slúžiť ako podklad pre spracovanie dopravnej alebo architektonickej štúdie pre samosprávu. Upozornenia na nebezpečné miesta môžu byť užitočnými prostriedkami na podporu bezpečného cestovania.

Realizácia aktivity prispieva k podpore nezávislosti detí pri ich ceste do školy, nakoľko podporuje ich schopnosti v oblasti bezpečného pohybu v rôznych dopravných situáciách.

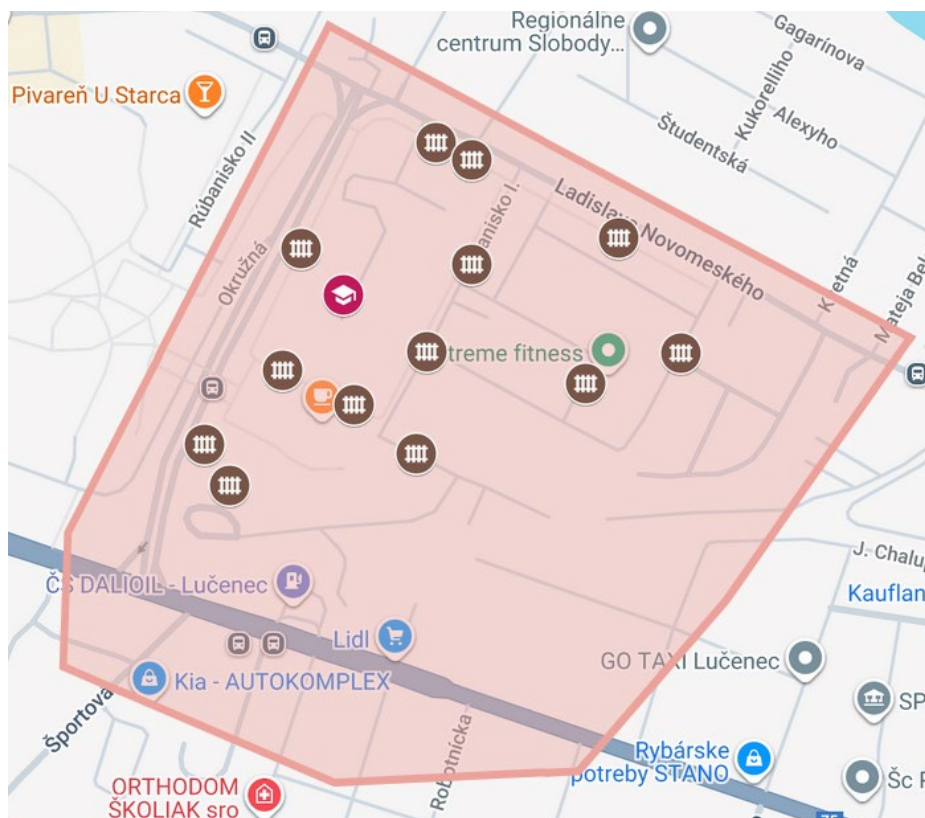
ZŠ Chodníky Priechody Cesty Križovatky Parkovanie áut Verejný priestor Cyklochodníky Iné

Obr. 7: Pocitová mapa ZŠ Ladislava Novomeského.

CHODNÍKY

V kategórii chodníky bolo sumárne identifikovaných **13 kritických bodov**, ktoré žiaci považovali za problémové v súvislosti s využívaním pešej či cyklistickej dopravy do školy. Spravidla sa jednalo o chodníky v nevyhovujúcom stave, ktorých povrch bol značne rozbitý, vyznačoval sa výtlkmi či nerovnosťami. Ich lokalizáciu a konkrétny popis znázorňuje nasledovná mapa a tabuľka bodov.

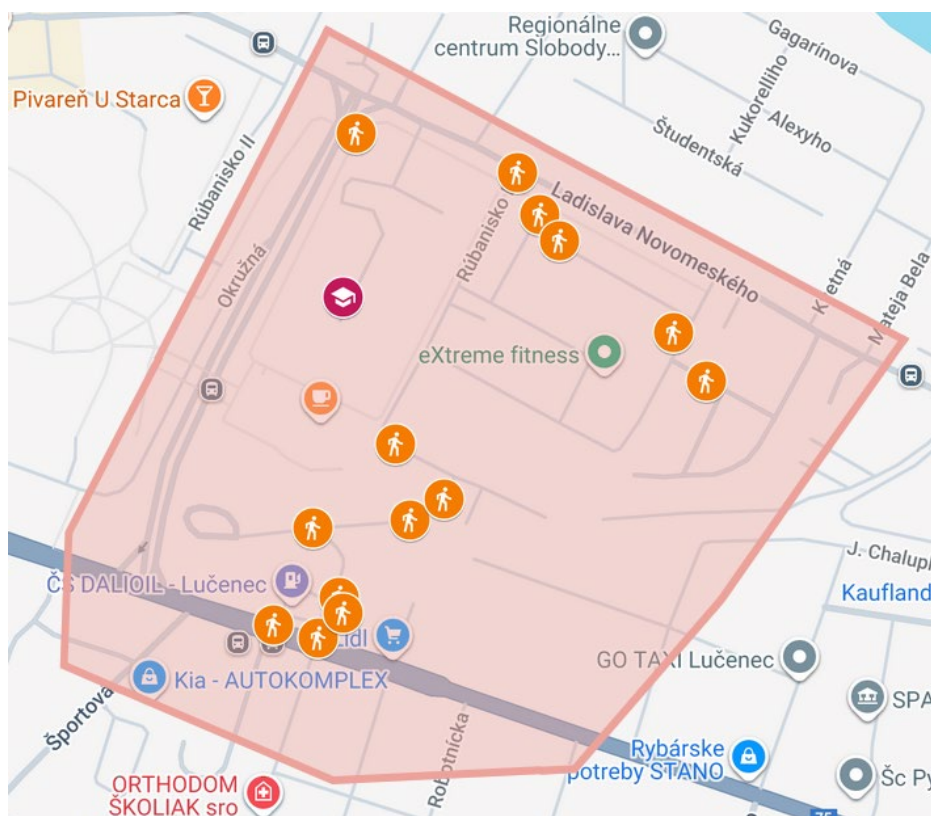

Chodníky		
Nájsť v tabuľke		
1 – 13 z celkového počtu 13		
název	popis	
1	Bod 1	rozbitý chodník (celá dĺžka)
2	Bod 2	znečistený chodník
3	Bod 3	rozbitý chodník pred školou
4	Bod 4	rozbitý chodník
5	Bod 5	rozbitý chodník (celá dĺžka) - popraskaný, hrboľatý, nerovnosti
6	Bod 6	bublínkový chodník (hrbole, terénne nerovnosti)
7	Bod 7	znečistený chodník
8	Bod 8	zle viditeľný chodník
9	Bod 9	rozbitý chodník
10	Bod 10	rozbitý chodník
11	Bod 11	rozbitý chodník
12	Bod 12	nepokračujúci chodník
13	Bod 13	rozbitý chodník

Obr. 8: Identifikované kritické body v kategórii chodníky.

PRIECHODY PRE CHODCOV

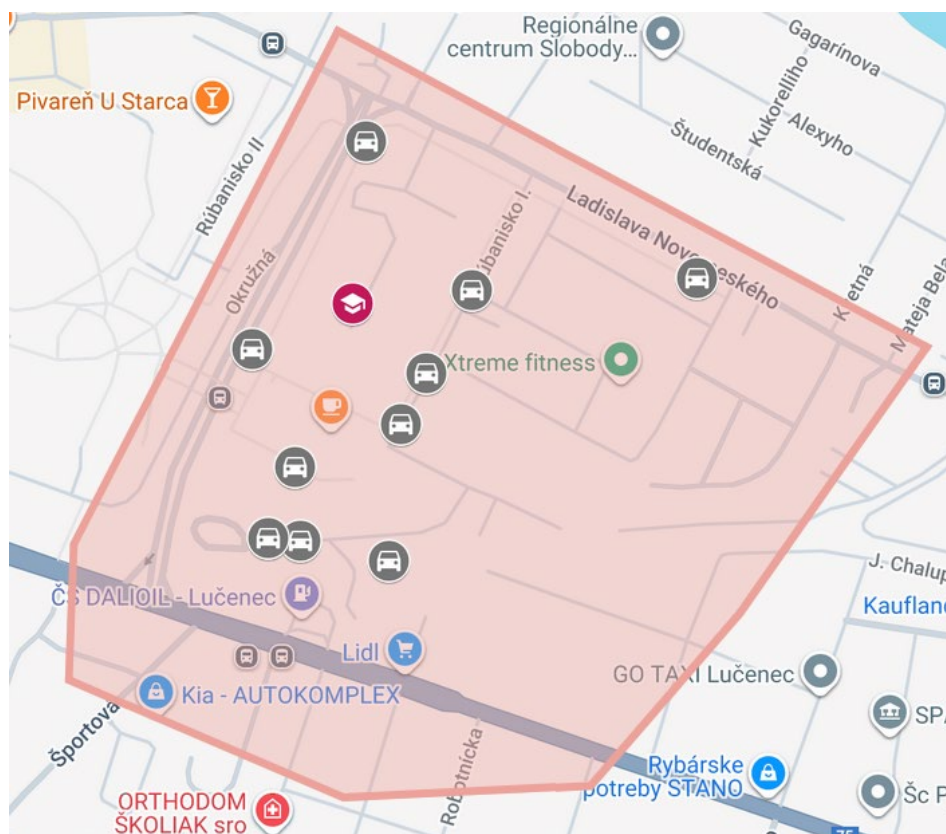
V kategórii priechody pre chodcov bolo sumárne identifikovaných **14 kritických bodov**, ktoré žiaci považovali za problémové v súvislosti s využívaním pešej či cyklistickej dopravy do školy. Mapovaním bolo zistené, že na viacerých križovatkách priechody chýbali. Na miestach existujúcich priechodov však bola zistená ich zlá viditeľnosť a nezabezpečená bezbariérovosť (chýbajúce znížené obrubníky). Ich lokalizáciu a konkrétny popis znázorňuje nasledovná mapa a tabuľka bodov.

Priechody		
Nájsť v tabuľke		
1-14 z celkového počtu 14		
názov	popis	
1 Bod 1	chybajúci priechod	
2 Bod 2	chybajúci priechod	
3 Bod 3	chybajúci znížený obrubník	
4 Bod 4	chybajúci priechod	
5 Bod 5	chybajúci priechod	
6 Bod 6	zle viditeľný priechod	
7 Bod 7	zle viditeľný priechod	
8 Bod 8	chybajúci priechod	
9 Bod 9	zle viditeľný a vyblednutý priechod	
10 Bod 10	chybajúci znížený obrubník	
11 Bod 11	chybajúci priechod	
12 Bod 12	zle viditeľný a vyblednutý priechod	
13 Bod 13	chybajúci priechod cez parkovisko Lidla	
14 Bod 14	zle viditeľný a rozbitý priechod	

Obr. 9: Identifikované kritické body v kategórii priechody pre chodcov.

V kategórii cesty bolo sumárne identifikovaných **10 kritických bodov**, ktoré žiaci považovali za problémové. Viacero z mapovaných ciest sa vyznačovalo rozbitým povrchom vozovky či výtlkmi. Na vybraných lokalitách žiaci identifikovali aj chýbajúce dopravné značky, ktoré by nielen zvýšili bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky, ale aj prispeli k lepšej orientácii účastníkov cestnej premávky a zníženiu rizika kolíznych situácií. Lokalizáciu a konkrétny popis identifikovaných bodov znázorňuje nasledovná mapa a tabuľka bodov.

Cesty

Nájsť v tabuľke

1–10 z celkového počtu 10

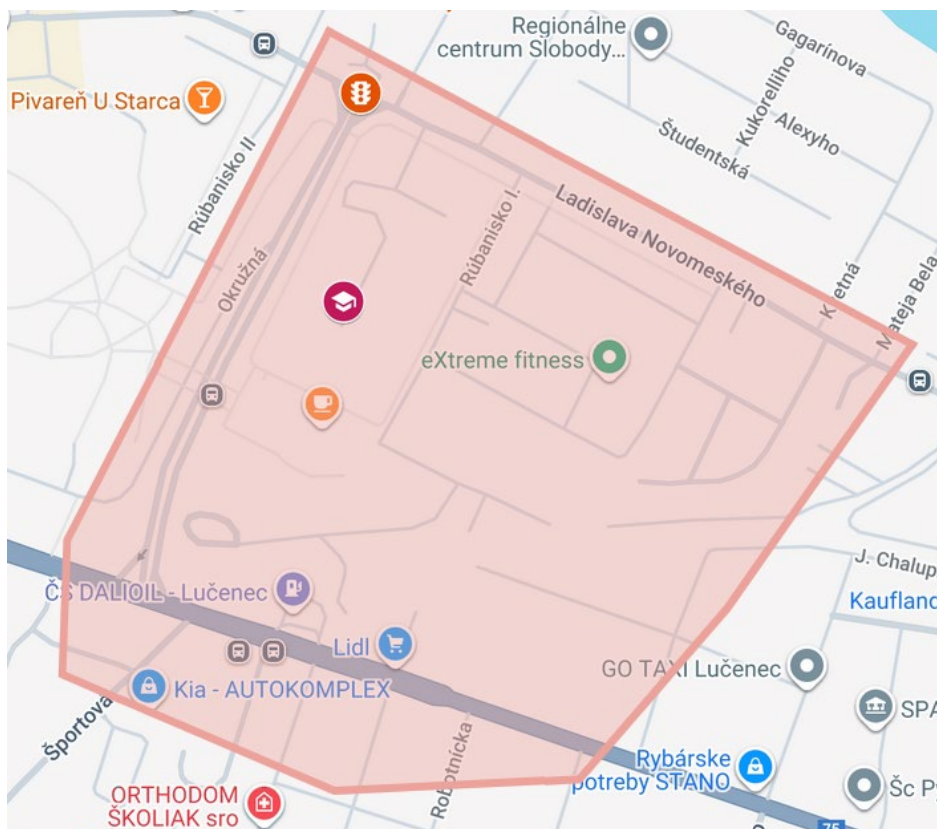
	názov	popis
1	Bod 1	rozbitá cesta
2	Bod 2	chýbajúce dopravné značky
3	Bod 3	rozbitá cesta
4	Bod 4	chýbajúca cesta
5	Bod 5	rozbitá cesta
6	Bod 6	rozbitá cesta
7	Bod 7	neupravená zastávka
8	Bod 8	nevykonáva údržba ciest a komunikácií
9	Bod 9	kolóny v čase rannej dopravnej špičky/stojace autá na voľnobeh na ceste pred školou v kolóne
10	Bod 10	chýbajúce dopravné značky

Add row

Obr. 10: Identifikované kritické body v kategórii cesty.

KRIŽOVATKY

V kategórii križovatky bol identifikovaný najmä **1 kritický bod**, ktorý žiaci považovali za problémový v súvislosti s využívaním pešej či cyklistickej dopravy do školy. Kritickým bodom (nasledovná mapa a tabuľka bodov) bol chýbajúci semafor na križovatkách ulíc Okružná a Ladislava Novomeského. Touto križovatkou prechádzajú žiac prichádzajú do školy najmä z okolitých rodinných a bytových domov.

Križovatky

Nájsť v tabuľke

1–1 z celkového počtu 1

<

>

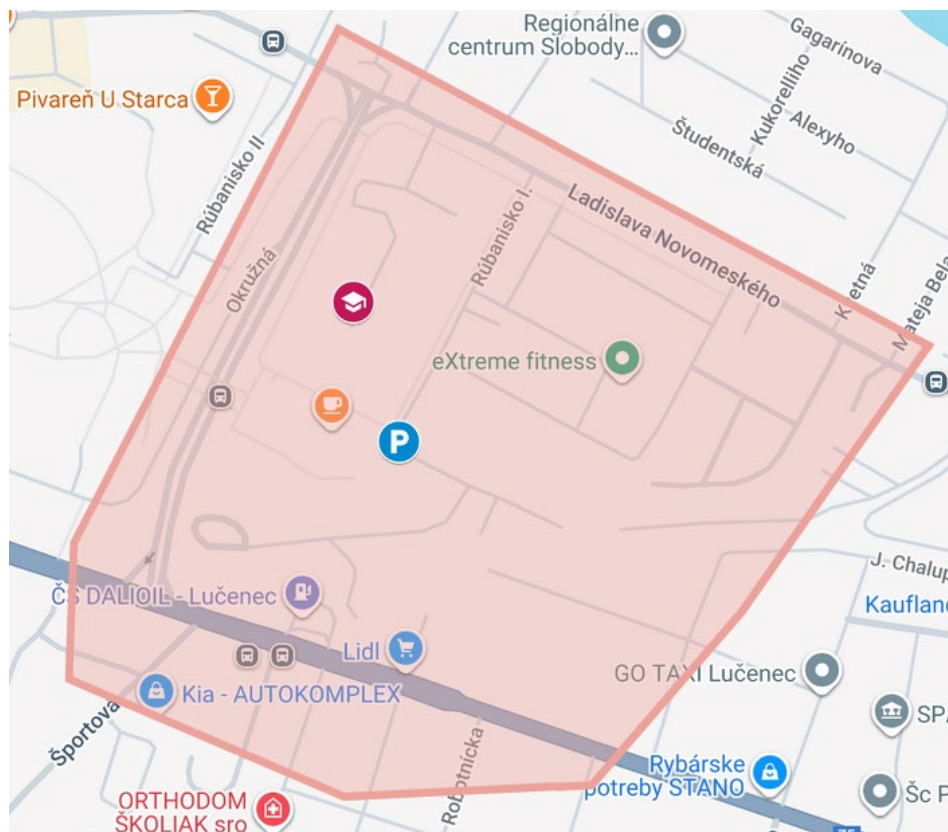
	názov	popis
1	Bod 1	chýbajúci semafor

Add row

Obr. 11: Identifikovaný kritický bod v kategórii križovatky.

PARKOVANIE ÁUT

V kategórii parkovanie áut bol identifikovaný **1 kritický bod** (nasledovná mapa a tabuľka bodov), ktorý komplexne poukazuje na problém odstavovania áut pred školou v čase rannej/ poobednej špičky.

Parkovanie áut

Nájsť v tabuľke

1 – 1 z celkového počtu 1

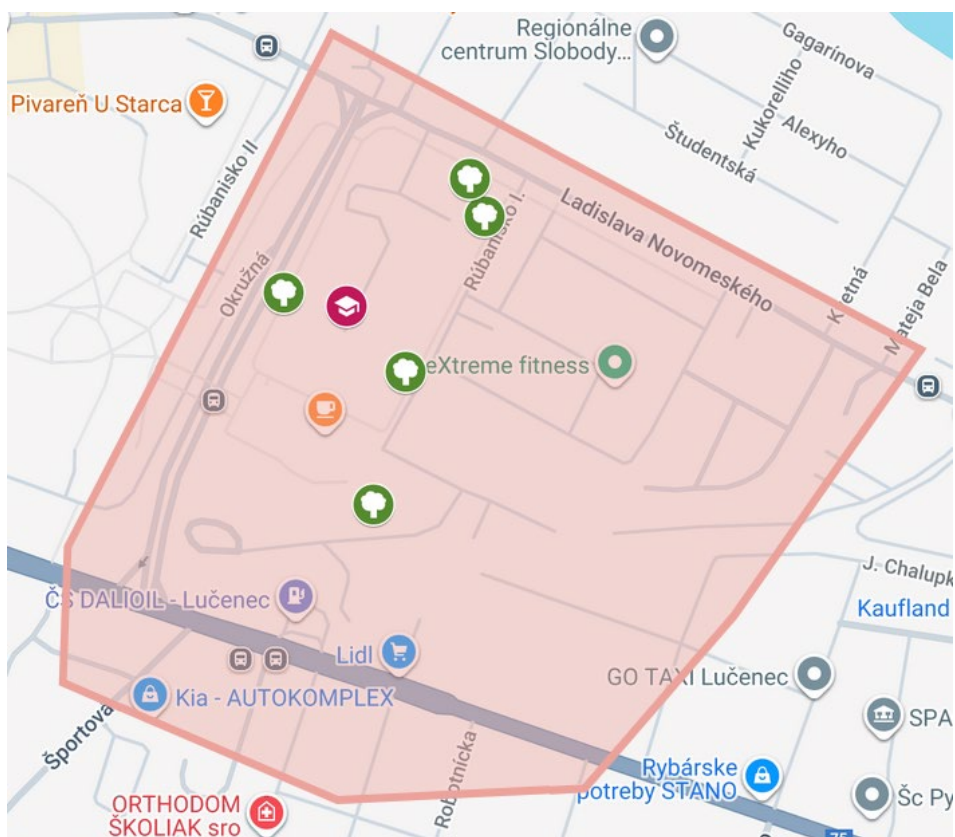
	názov	popis
1	Bod 1	autá parkujúce na tráve/ na chodníku + kolóna áut v čase rannej/ poobednej špičky

Add row

Obr. 12: Identifikovaný kritický bod v kategórii parkovanie áut.

VEREJNÝ PRIESTOR

V kategórii verejný priestor bolo sumárne identifikovaných **5 kritických bodov**. Nevábne prostredie nemá priamy vplyv na bezpečné dochádzanie do školy, môže však podporiť a motivovať pri výbere iného dopravného prostriedku ako auta. Lokalizáciu a konkrétny popis identifikovaných bodov znázorňuje nasledovná mapa a tabuľka bodov.

Verejný priestor

Nájsť v tabuľke

1 – 5 z celkového počtu 5

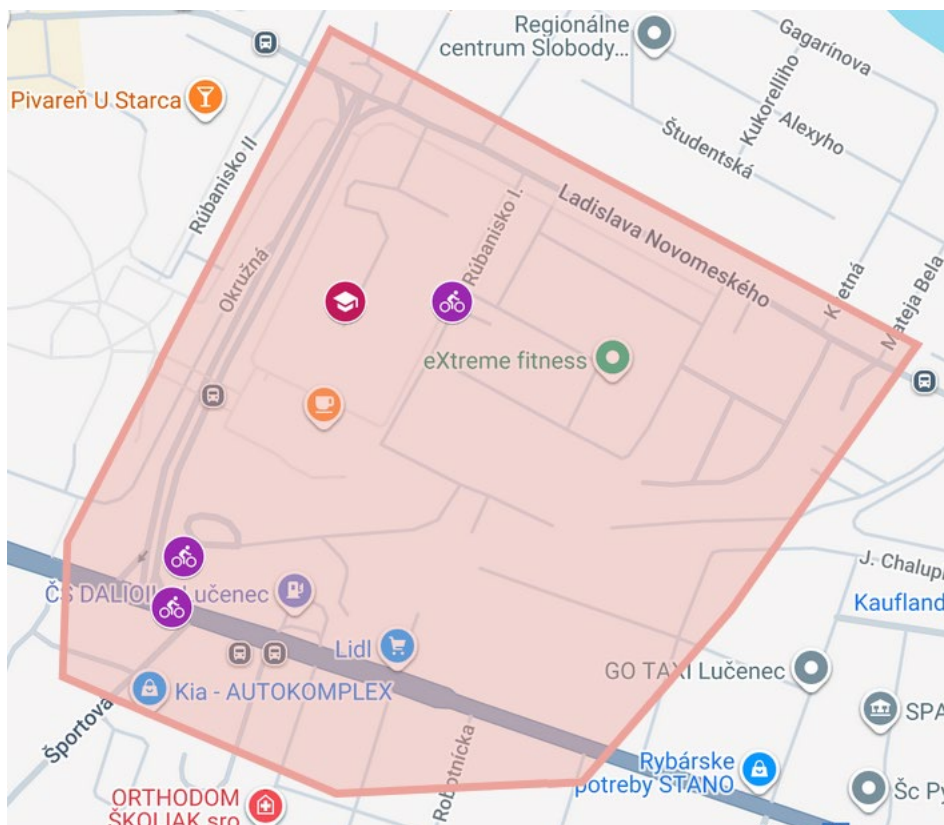
	názov	popis
1	Bod 1	neudržiavaný verejný priestor (nepokosená tráva)
2	Bod 2	chýbajúce lavičky
3	Bod 3	neudržiavaný verejný priestor (nepokosená tráva)
4	Bod 4	nevyužitý potenciál verejného priestoru pred školou - zelenej plochy - návrh opatrení
5	Bod 5	neudržiavaný verejný priestor

Add row

Obr. 13: Identifikované kritické body v kategórii verejný priestor.

CYKLOCHODNÍKY

V kategórii cyklochodníky boli identifikované **3 kritické body** (nasledovná mapa a tabuľka bodov), ktoré žiaci považovali za problémové v súvislosti s využívaním cyklistickej dopravy do školy. Všeobecne, v celom okolí školy, absentujú cyklotrasy, ktoré by podporili udržateľný spôsob dochádzania do školy. Ak už aj cyklotrasa existuje (Bod 1), nepokračuje až priamo ku škole, a preto nie je žiakmi naplno využitý jej potenciál.

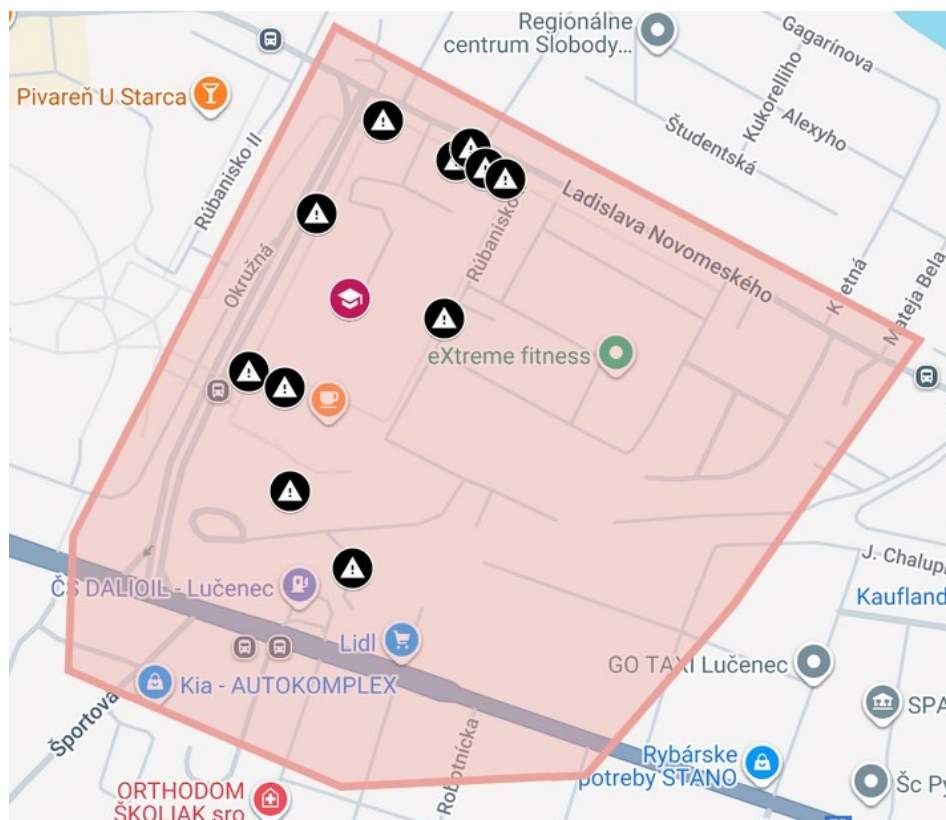

Cyklochodníky			X	
Nájsť v tabuľke		1–3 z celkového počtu 3	< >	
	názov	popis		
1	Bod 1	nepokračujúci cyklochodník		
2	Bod 2	málo, nedostatočne viditeľný priechod cyklotrasy pre cyklistov		
3	Bod 3	chýbajúce cyklotrasy v celom okolí školy		
Add row				

Obr. 14: Identifikované kritické body v kategórii cyklochodníky.

INÉ

V kategórii iné bolo sumárne identifikovaných **11 kritických bodov**, ktoré žiaci považovali za problémové v súvislosti s využívaním pešej či cyklistickej dopravy do školy. Išlo najmä o identifikované body, ktoré znižujú bezpečnosť dochádzania do školy neautomobilovou dopravou, ako napr. chýbajúce osvetlenie, nebezpečný a neudržiavaný objekt v blízkosti školy či zvýšený výskyt bezdomovcov v okolí školy, čo žiaci považujú za málo bezpečné pri individuálnom dochádzaní do školy. Lokalizáciu a konkrétny popis identifikovaných bodov znázorňuje nasledovná mapa a tabuľka bodov.

Iné

Nájsť v tabuľke 1 – 11 z celkového počtu 11

	názov	popis
1	Bod 1	chýbajúce smetné koše
2	Bod 2	odpad
3	Bod 3	asociáli
4	Bod 4	odpad
5	Bod 5	nebezpečný a neudržiavaný objekt
6	Bod 6	odpad okolo školy
7	Bod 7	arogantní šoféri
8	Bod 8	chýbajúce osvetlenie parkoviska
9	Bod 9	zle viditeľné stĺpiky na chodníky
10	Bod 10	invázne rastliny - pohánkovec
11	Bod 11	invázne rastliny - zlatobyľ

Add row

Obr. 15: Identifikované kritické body v kategórii iné.

Navrhované opatrenia

Čo by prispelo k bezpečnejšiemu dochádzaniu žiakov do školy a k upokojeniu dopravy na sídlisku Rúbanisko?

Tieto otázky sme sa snažili zodpovedať prostredníctvom navrhnutia vhodných opatrení, ktorých realizáciou by sme docielili naplnenie cieľa realizovanej aktivity (eliminácia rizikových bodov v okolí školy, zvýšenie bezpečnosti pri dochádzaní do školy a následná podpora udržateľných foriem dopravy).

Všeobecné opatrenia možno zhrnúť, v zmysle stanovených kategórií, do nasledovných bodov:

CHODNÍKY

- **Oprava rozbitých chodníkov, oprava výtlkov a terénnych nerovností**
- **Zviditeľnenie chodníkov**
- **Údržba znečistených chodníkov**
- **Doplnenie chýbajúcich častí v rámci existujúcich chodníkov**

Realizácia navrhovaných opatrení by zvýšila bezpečnosť dochádzania žiakov do školy prostredníctvom intenzívnejšieho využívania pešej prepravy.

PRIECHODY PRE CHODCOV

- **Zníženie obrubníkov z chodníka na priechod (vytvorenie plynulého prechodu)**
- **Zviditeľnenie priechodov – nový náter vyblednutých priechodov**
- **Doplnenie chýbajúcich priechodov na frekventovaných trasách v okolí školy**

Najbezpečnejšími miestami na prechádzanie cez cestu sú priechody pre chodcov. Vyblednuté priechody pre chodcov sa však stávajú veľmi nebezpečnými, nakoľko sú málo viditeľné, resp. neviditeľné. Intenzita rizika, že chodec nebude videný, narastá najmä v ranných a večerných hodinách, počas hustej hmly či dažďa. Z tohto dôvodu je nevyhnutné klásť dôraz na bezpečné a viditeľné priechody pre chodcov a ich doplnenie na miestach, kde chýbajú, aby sa zvýšila bezpečnosť dochádzania do školy využívaním pešej chôdze či cyklistickej dopravy.

CESTY

- **Oprava rozbitého povrchu ciest**
- **Doplnenie chýbajúcich dopravných značiek**
- **Realizovanie cestnej údržby (letnej aj zimnej)**
- **Zmena organizácie dopravy – najmä v čase rannej, prípadne aj poobednej špičky**
- **Inštalácia spomaľovacích prvkov**

Upokojeniu dopravy by pomohla najmä zmena organizácie dopravy, a to predovšetkým v čase rannej, prípadne aj poobednej špičky, upravenie maximálnej povolenej rýchlosti či inštalácia

spomaľovacích prvkov na zabezpečenie dodržiavania tejto rýchlosti. Vhodným sa tiež javí úprava rozbitých povrchov cestných komunikácií v širšom okolí školy.

V súvislosti so zabezpečením lepšej kvality ovzdušia v školskom okolí je prínosná aktívna realizácia cestnej údržby.

KRIŽOVATKY

- **Doplnenie chýbajúcej svetelnej signalizácie (semafor) na kritických križovatkách a na miestach priechodov pre chodcov na vyťažených cestných komunikáciách**

Inštaláciou chýbajúcej svetelnej signalizácie sa docieli zvýšenie bezpečnosti pri prechádzaní cez cestné komunikácie na kritických križovatkách.

PARKOVANIE ÁUT

- **Vybudovanie záchytných parkovísk a vhodných parkovacích miest, aby sa predišlo nevhodnému parkovaniu, ktoré bráni vo výhľade (napr. pri prechode na druhú stranu)**
- **Vytvorenie tzv. kiss & ride zóny v dostatočnej a bezpečnej vzdialenosti od školy**

Realizácia navrhovaného opatrenia zvýši úroveň bezpečnosti pri dochádzaní do a zo školy.

VEREJNÝ PRIESTOR

- **Doplnenie prvkov zelenej infraštruktúry**
- **Efektívne využitie verejného priestoru v okolí školy (napr. park, kvetinové záhony, fontána, hmyzie hotely, zručnostné ihrisko, multifunkčné ihrisko a pod.)**
- **Organizácia spoločného „školského čistenia“ okolia školy, napr. v intervale 4x ročne**
- **Pravidelná starostlivosť o kríky (orezávanie) v blízkosti priechodov pre chodcov, ktoré bránia menším deťom vo výhľade pri prechádzaní**

Verejný priestor vo všeobecnosti dokáže zatriktívniť dochádzanie do a zo školy. Po dosiahnutí potrebnej úrovne bezpečnosti pre účely udržateľných spôsobov dochádzania do školy sa každý žiak, ako účastník cestnej premávky, môže zamerať na verejný priestor okolia školy. Prínosným môže byť doplnenie prvkov verejnej zelene či efektívne využitie verejného priestoru v okolí školy, ktorý je v súčasnosti nevyužívaný. Pravidelne organizovanou spoločnou starostlivosťou o verejný priestor v okolí školy môže každý zo žiakov prispievať k zelenšiemu a využiteľnejšiemu prostrediu okolia školy.

CYKLOCHODNÍKY

- **Vybudovanie cyklotrás v okolí školy a podpora cyklodopravy**
- **Doplnenie chýbajúcich častí v rámci existujúcich cyklochodníkov**

Realizáciou navrhovaných opatrení vzniknú pre žiakov optimálne podmienky pre využívanie cyklodopravy do a zo školy.

INÉ

- **Odstránenie odpadu – inštalácia smetných košov na frekventovaných trasách**
- **Výmena vyblednutých dopravných značiek**
- **Zaistenie bezpečného prostredia z pohľadu prítomnosti bezdomovcov v okolí školy – policajné hliadky**
- **Doplnenie chýbajúceho osvetlenia v okolí školy**
- **Úprava grafikonu prímestskej dopravy tak, aby bol zaistený pravidelný spoj pred aj po vyučovaní**
- **Realizácia „pešibusu“ z odstavných parkovísk, autobusových zastávok, kiss & ride zóny – v spolupráci s rodičmi**

Realizácia uvedených opatrení môže pomôcť dosiahnuť bezpečné prostredie pri dochádzaní žiakov do a zo školy.

Záver

Po úspešnej realizácii vyššie uvedených opatrení sa zvýši bezpečnosť pešej či cyklistickej prepravy v okolí školy. Očakávaným prínosom bude minimalizácia obáv zo strany rodičov a ich podpora pri individuálnom, resp. spoločnom (napr. viacero detí v sprievode dospeléj osoby) dochádzaní do školy.

Výsledky predmetnej aktivity Do školy po vlastných na Základnej škole Ladislava Novomeského v Lučenci budú prezentované dňa 27. novembra 2025 v Banskej Bystrici, počas podujatia „Stretnutie priaznivcov environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu“, ktorého hlavnou témou bude Ovzdušie a školy.